# EIROPAS PARLAMENTS

*2004* *2009*

*Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja*

PAGAIDU
**2006/0023(CNS)**

12.9.2006

*

# ZIŅOJUMA PROJEKTS

par priekšlikumu Padomes lēmumam Eiropas Kopienas vārdā noslēgt ANO Pretkorupcijas konvenciju
(COM(2006)0082 – C6-0105/2006 – 2006/0023(CNS))

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Referents: *Giusto Catania*

## *Izmantoto apzīmējumu skaidrojums*

| | |
|---|---|
| * | Apspriežu procedūra<br>*nodoto balsu vairākums* |
| **I | Sadarbības procedūra (pirmais lasījums)<br>*nodoto balsu vairākums* |
| **II | Sadarbības procedūra (otrais lasījums)<br>*nodoto balsu vairākums, lai apstiprinātu kopējo nostāju*<br>*Parlamenta deputātu vairākums, lai noraidītu vai grozītu kopējo nostāju* |
| *** | Piekrišanas procedūra<br>*Parlamenta deputātu vairākums, izņemot gadījumus, kas minēti EK līguma 105., 107., 161. un 300. pantā un ES līguma 7. pantā* |
| ***I | Koplēmuma procedūra (pirmais lasījums)<br>*nodoto balsu vairākums* |
| ***II | Koplēmuma procedūra (otrais lasījums)<br>*nodoto balsu vairākums, lai apstiprinātu kopējo nostāju*<br>*Parlamenta deputātu vairākums, lai noraidītu vai grozītu kopējo nostāju* |
| ***III | Koplēmuma procedūra (trešais lasījums)<br>*nodoto balsu vairākums, lai apstiprinātu kopīgo projektu* |

(Norādīto procedūru izvēlas atkarībā no Komisijas ierosinātā juridiskā pamata)

## *Grozījumi normatīvā tekstā*

Parlamenta grozījumos izmaiņas ir ***treknā slīprakstā***. Teksts *parastā slīprakstā* tehniskajiem dienestiem norāda tās normatīvā teksta daļas, kurās ir ierosināti labojumi galīgajam teksta variantam (piemēram, nepārprotami kļūdainas teksta daļas vai to izlaidumi kādā no valodām). Šie labojumu ierosinājumi jāapstiprina attiecīgajiem tehniskajiem dienestiem.

**SATURS**

**Lpp.**

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS**Error! Bookmark not defined.**

PASKAIDROJUMS .....**Error! Bookmark not defined.**

## EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS

**par priekšlikumu Padomes lēmumam Eiropas Kopienas vārdā noslēgt ANO Pretkorupcijas konvenciju**
**(COM(2006)0082 – C6-0105/2006 – 2006/0023(CNS))**

**(Apspriežu procedūra)**

*Eiropas Parlaments*,

– ņemot vērā priekšlikumu Padomes lēmumam (COM(2006)0082),

– ņemot vērā ANO 2003. gada 31. oktobra Pretkorupcijas konvenciju,

– ņemot vērā EK līgumu, jo īpaši 47. panta 2. punktu, 57. panta 2. punktu, 95. pantu, 107. panta 5. punktu, 179. pantu, 181.a pantu, 190. panta 5. punktu, 195. panta 4. punktu, 199. pantu, 207. panta 3. punktu, 218. panta 2. punktu, 223. panta pēdējo daļu, 224. panta priekšpēdējo daļu, 225.a panta priekšpēdējo daļu, 245. panta 2. punktu, 248. panta 4. punkta pēdējo daļu, 255. panta 2. punktu, 255. panta 3. punktu, 260. panta otro daļu, 264. panta otro daļu, 266. panta pēdējo daļu, 279., 280., 283. pantu un 300. panta 2. punkta pirmo apakšpunktu,

– ņemot vērā EK līguma 300. panta 3. punkta pirmo daļu, saskaņā ar kuru Padome ir apspriedusies ar Parlamentu (C6-0105/2006),

– ņemot vērā Reglamenta 51. pantu un 83. panta 7. punktu,

– ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu, kā arī Budžeta kontroles komitejas atzinumu (A6-0000/2006),

1. apstiprina grozīto Padomes lēmuma priekšlikumu un atbalsta nolīguma noslēgšanu;

2. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt Parlamenta nostāju Padomei un Komisijai.

| Komisijas ierosinātais teksts | Parlamenta izdarītie grozījumi |
|---|---|

Grozījums Nr. 1
4.a apsvērums (jauns)

| | |
|---|---|
| | ***(4a) Visām dalībvalstīm, kuras to vēl nav izdarījušas, būtu vēlams pievienoties Konvencijai.*** |

# PASKAIDROJUMS

## Ievads

Korupcija apdraud cilvēktiesības, demokrātiskās iestādes, tiesiskumu un tiesu sistēmu. Tā veicina organizēto noziedzību.

Korupcija kavē pārredzami pārvaldīt valsts darījumus. Tā mazina uzticību demokrātiskām iestādēm. Korupciju bieži izmanto, lai ietekmētu vai paātrinātu politisku un administratīvu lēmumu pieņemšanu. Līdz ar to korupciju veicina pārmērīga birokrātija un linearitātes trūkums valsts pārvaldes iestāžu lēmumu pieņemšanas procesos.

No tās visvairāk cieš nabadzīgie iedzīvotāji, un tai ir graujoša ietekme uz attīstību: korupcijas sekas ir sniegtā atbalsta efektivitātes mazināšanās, nepareizs uzturs, nepilnīga veselības aprūpes un izglītības sistēma, augstāks uzņēmējdarbības risks un mazāki tiešie ārvalstu ieguldījumi.

Šo iemeslu dēļ korupcijas apkarošana ir kļuvusi par vienu no galvenajām ES politiskajām prioritātēm iepriekšējos gados gan iekšlietu jomā, gan attiecībās ar kandidātvalstīm un trešām valstīm.

## ANO Pretkorupcijas konvencija (*UNCAC*)

ANO Ģenerālā asambleja 2000. gadā[1] nolēma izveidot *ad hoc* komiteju, lai izstrādātu starptautisku juridisku instrumentu cīņai ar korupciju, kas būtu neatkarīgs no ANO Konvencijas pret transnacionālo organizēto noziedzību. *Ad hoc* komiteja tikās Vīnē un risināja sarunas par konvenciju no 2002. gada janvāra līdz 2003. gada oktobrim. Eiropas Kopienas intereses pārstāvēja Komisija, kas uzskata, ka Padomes noteiktie mērķi tika sasniegti. *UNCAC* tekstu pieņēma 2003. gada oktobrī. Konvencija stājās spēkā 2005. gada decembrī, kad to bija ratificējušas 30 valstis.

2005. gada 15. septembrī Eiropas Komisija un Padomes prezidentūra Konvenciju parakstīja Eiropas Kopienas vārdā. Visas pašreizējās ES dalībvalstis un valstis, kas pievienojas ES, ir parakstījušas minēto konvenciju, izņemot Zviedriju, Slovēniju un Igauniju. To jau ir ratificējušas šādas valstis: Austrija, Somija, Francija, Ungārija, Latvija, Slovākija, Spānija, AK un kandidātvalsts Rumānija.

Konvencija ir vēl viens pasaules stratēģijas virziens cīņā pret organizēto noziedzību un lieliski saskan ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju pret transnacionālo organizēto noziedzību. Tādēļ, lai nodrošinātu organizētās noziedzības efektīvu apkarošanu, izšķiroša nozīme ir tam, lai abas minētās konvencijas ratificētu visas dalībvalstis, kā arī ES.

Ja ES parakstīs *UNCAC*, vēloties apstiprināt tās nobeiguma secinājumus, tas pilnībā atbildīs politikas veicināšanai, lai izveidotu kopīgu brīvības, drošības un tiesiskuma telpu.

[1] Rezolūcija Nr. 55/61.

Jāatceras, ka ESL (Māstrihta, 1992. gada 7. februāris) 29. panta 2. punktā korupcija ir pieskaitīta pie nozieguma veidiem, kas jānovērš un jāapkaro, izveidojot kopīgu darbības telpu.

Turklāt organizētās noziedzības apkarošanas rīcības plānā, ko Padome pieņēma 1997. gada 28. aprīlī, kā prioritārs mērķis tika uzsvērta pretkorupcijas vispārējās politikas izstrādāšana.

**Konvencijas saturs**

Konvenciju piemēro, lai novērstu un izmeklētu korupcijas gadījumus, kā arī uzsāktu krimināl vajāšanu saistībā ar tiem, un lai iesaldētu, arestētu, konfiscētu un atmaksātu noziedzīgos nodarījumos iegūtos līdzekļus.

Pēc notikušiem korupcijas gadījumiem var sākt krimināl vajāšanu, taču galvenais uzdevums ir korupcijas novēršana. Konvencijā (5.–14. pantā) ir ietverti šādi pasākumi:

- valsts amatpersonu rīcības kodeksi, pasākumi tiesu iestāžu neatkarības nodrošināšanai;
- objektīvi kritēriji ierēdņu pieņemšanai darbā un paaugstināšanai amatā, kā arī publiskā iepirkuma kritēriji;
- valsts finanšu pārvaldības un privātā sektora pārredzamības un pārskatatbildības veicināšana;
- pilsoniskās sabiedrības līdzdalība.

15.–42. pants attiecas uz krimināl pārkāpumiem, kas saistīti ar korupciju.

43.–50. pants attiecas uz starptautisko sadarbību un paredz efektīvu sistēmu, lai sniegtu savstarpēju juridisko palīdzību. Pašreiz daudzi korupcijas izmeklēšanas gadījumi tiek pārtraukti, jo nepietiekamas valstu sadarbības dēļ nav iespējams izsekot naudas kustībai. Šajā ziņā Konvencija ir revolucionāra, pirmo reizi iekļaujot starptautiskās sadarbības jēdzienu zagtu līdzekļu atgūšanai. Puses var sadarboties krimināllietās saistībā ar daudzām Konvencijā izklāstītām situācijām. Puses var arī veikt kopīgu izmeklēšanu un izmantot tādas īpašas izmeklēšanas metodes kā elektroniskā novērošana.

51.–59. pantā ietverti pasākumi, lai veicinātu līdzekļu atgūšanu. Līdzekļu atdošana ir Eiropas Savienības pamatprincips. Konvencija paredz, ka tos līdzekļus, kurus uz ārzemēm pārskaitījuši korumpēti valsts vadītāji, kas izsaimniekojuši valsts līdzekļus, varētu atdot valstīm, kurām tie nolaupīti. Šis ir īpaši nozīmīgs jautājums daudzām jaunattīstības valstīm.

Finanšu iestādēm tiek atgādināts, ka tām jāpārbauda apjomīgu naudas līdzekļu kontu īpašnieku identitāte, lai korumpētām amatpersonām liegtu iespēju noslēpt nelikumīgi iegūtus līdzekļus.

Konvencija paredz, ka personām, kuras cietušas no korupcijas, ir tiesības sākt tiesvedību pret atbildētājām pusēm.

Visbeidzot, ir noorganizēta pušu konference, lai uzlabotu pušu sadarbību un sasniegtu Konvencijas mērķus, kā arī veicinātu un pārraudzītu Konvencijas īstenošanu.

**Padomes lēmuma priekšlikums**

Padomes lēmuma priekšlikumā ir paredzēts noslēgt Konvenciju Eiropas Kopienas vārdā. Ar šo priekšlikumu apstiprina Konvenciju un pilnvaro Padomes priekšsēdētāju izraudzīties personu, kura glabās ratifikācijas dokumentu un iesniegs Kopienas kompetences deklarāciju.

Deklarācijas teksts ir iekļauts minētā lēmuma II pielikumā. Tajā atzīmēts, ka Kopienai ir ekskluzīva kompetence attiecībā uz tās publisko administrāciju, lai izstrādātu ierēdņu rīcības standartus un novērstu korupciju. Deklarācijā arī noteikts, ka Kopienai ir kompetence attiecībā uz iekšējo tirgu, un šajā ziņā tā ir veikusi pasākumus, lai nodrošinātu vienādu piekļuvi publiskiem pasūtījumiem un tirgiem, kā arī lai paredzētu grāmatvedības un revīzijas standartus un pasākumus saistībā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu.

**Referenta nostāja**

*UNCAC* nav kārtējā pretkorupcijas deklarācija; drīzāk tas ir dokuments, kas kategoriski risina būtiskākos aspektus saistībā ar korupcijas jautājumu. Mūsdienu globalizētajā pasaulē tas ir pirmais starptautiskais instruments, lai risinātu korupcijas jautājumu.

Pagaidām Konvencija ir sarežģītu sarunu rezultāts un nebūt nav perfekta. Tomēr ir būtiski svarīgi to beidzot pieņemt un īstenot.

Referents pauž nožēlu, ka *UNCAC* nepietiekamā mērā skar tādus jautājumus kā starptautisku valsts amatpersonu netiešās kukuļošanas atzīšana par kriminālnoziegumu un efektīva konvencijas ievērošanas uzraudzība.
Tomēr konvencijas potenciāls ir ievērojams, un tas ir labs sākums. Šajā posmā svarīgi ir panākt, lai konvenciju nekavējoties ratificē ES, jo tādējādi tiks nodrošināta ES dalība konferencē, kurā lems par *UNCAC* īstenošanu.

Korupcija apdraud demokrātijas principus, un Konvencija var kļūt par līdzekli starptautiskās organizētās noziedzības apkarošanai, tādēļ visi līgumos paredzētie instrumenti jāīsteno, lai Konvencijas pieņemšana kļūtu par būtisku faktoru, novērtējot valsts pārvaldes efektivitāti.

Referents uzskata, ka nodrošinot Konvencijā paredzēto instrumentu efektivitāti, ir jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu valsts pārvaldes iestāžu darba pārredzamību un veicinātu dalībvalstu sadarbību visās pretkorupcijas jomās, tostarp korupcijas novēršanas un novēršanas pasākumu izpildes jomā.

Turklāt Komisijā ir jāizveido struktūra, kurā darbojas juristi, tieslietu speciālisti un atzīti eksperti, kas garantētu ES pārvaldes iestāžu pārredzamību un objektivitāti, kā arī nodrošinātu, ka tiek veiktas Kopienas iestāžu darbinieku līdzekļu attiecīgas pārbaudes, pienācīgi ievērojot konfidencialitātes principu.

Līdzīgas struktūras valsts pārvaldes jomā var izveidot valsts un decentralizētā līmenī.
Tās varētu novērtēt informāciju un datus attiecībā uz objektivitātes pienākuma neievērošanu, kā arī iespējamos valsts amatpersonu radītos ieņēmumu zaudējumus.

Valsts amatpersonas, pret kurām ir sākta tiesvedība, varētu pārcelt citā amatā, lai novērstu jebkādu iespējamo pārkāpumu atkārtošanos. Tomēr, ja kāda persona ir notiesāta par pārkāpumu, kas liedz darboties valsts pārvaldes jomā, jāparedz iespēja šo personu atlaist.

Viens no galvenajiem *UNCAC* mērķiem ir līdzekļu atgūšana (1. panta b) apakšpunkts, kas atkārtoti pausts 51. pantā). Tādēļ īpaša uzmanība jāpievērš valsts amatpersonu līdzekļu pārbaudei.

Referents uzskata, ka uzmanība jāpievērš ne tikai visu ES iestāžu darbiniekiem, bet arī politiskajām aprindām. Jāpublisko arī informācija par EP deputātu un Komisijas locekļu līdzekļiem.

Visbeidzot, referents uzskata, ka ir jāizveido to uzņēmumu melnais saraksts, kuri veic koruptīvas darbības, neatkarīgi no uzņēmuma piederības valsts.

Konvencija ir izcils sasniegums, un tai jau ir pausts liels atbalsts, ņemot vērā daudzās valstis, kas Konvenciju jau ir parakstījušas. Taču Konvencijas ietekme būs atkarīga no tās efektīvas īstenošanas. Diplomātiskie pasākumi ir jāpārvērš reālā darbībā, un ir jāizveido antikoruptīva vide visos sabiedrības līmeņos.

Būtiski nozīmīga būs arī pārraudzība. Tādēļ ES ir jārod risinājums: vai nu jāiesaistās Pretkorupcijas starpvalstu grupā (*GRECO*), vai arī, pamatojoties uz speciālistu veiktu salīdzinošo analīzi, jāizstrādā ES novērtēšanas mehānisms.

Referents aicina dalībvalstis un Eiropas Savienības iestādes uzņemties saistības cīņā pret korupciju godprātības, tiesiskuma, pārskatatbildības, pārredzamības un labākas pasaules vārdā.